

**VALVASORJEVE NAGRADE, PRIZNANJA
IN DIPLOME ZA LETO 2018**

PREDGOVOR H KNJIŽICI VALVASORJEVE NAGRADE, PRIZNANJA IN DIPLOME ZA LETO 2018

Začetki varovanja dediščine na področju muzealstva na današnjem ozemlju Republike Slovenije segajo v leto 1821 in k začetku Kranjskega deželnega muzeja. Pred 180 leti – leta 1839 – pa je bilo ustanovljeno Društvo Kranjskega deželnega muzeja in s tem je bila pridobljena tudi formalno-pravna podlaga za delovanje društva. Z nadaljnjim razvojem je društvo po različnih poimenovanjih leta 1997 dobilo današnje ime – Slovensko muzejsko društvo. Društvo aktivno sodeluje na različnih področjih, predvsem pa pri strokovnem izobraževanju svojih članov. V zadnjem obdobju je zelo pomembno sodelovanje s Skupnostjo muzejev Slovenije in ICOM Slovenije. Slavnostna podelitev Valvasorjevih odličij v okviru Slovenskega muzejskega društva je priložnost, ki so širši slovenski javnosti predstavimo projekte, ki so zaznamovali muzejsko delo v prejšnjem letu. Kljub odlični gospodarski rasti in obdobju visokih dobičkov pa tega na področju kulture v zadnjem času ne občutimo. Večina muzejev ima sedež v historičnih palačah ali gradovih, ki nimajo primernih prostorov za depoje. Sredstva, namenjena s strani ministrstva za kulturo in lokalnih skupnosti, niso nič večja; to zadošča

komaj za sprotno vzdrževanje muzejev, ne pa tudi za razvoj. Žal se tudi velik del sredstev, pridobljenih s sodelovanjem pri mednarodnih projektih, porabi za delovanje zunanjih servisnih služb. In še strokovni in hkrati evropski vidik: z implementacijo evropske zakonodaje strokovni delavci v muzejih prevzemajo dodatne naloge, ki bremenijo njihovo strokovno delo. Z uporabo novih informacijskih tehnologij se pogloblja sodelovanje med muzeji in prav tako tudi z arhivi, knjižnicami in raziskovalnimi inštituti. Le s takim načinom dela in z večjo skupino strokovnjakov namreč zares lahko pridemo do širših in kakovostnih spoznanj tudi na področju muzejskega delovanja. Kljub omejeni količini finančnih sredstev za izvedbo razstavnih projektov je bilo tudi v minulem letu izvedenih veliko kakovostnih razstav. Komisija za podeljevanje Valvasorjevih nagrad, priznanj in diplom je imela težko delo, saj so bili vsi nominirani projekti odlični. V imenu Slovenskega muzejskega društva iskreno čestitam letošnjim slavlencem in tudi drugim kandidatom za letošnja odličja, ki so ostali med nominiranci, saj s svojim strokovnim delom skrbijo tako za varovanje kot za predstavljanje naše dediščine širši javnosti.

*dr. Flavio Bonin,
predsednik Slovenskega muzejskega društva*

NAGOVOR OB PODELITVI LETOŠNJIH VALVASORJEVIH NAGRAD

Uvod
Komisija za Valvasorjeva odličja, ki jo sestavljamo mag. Marjetka Balkovec Debevec, Marjeta Bregar, Goran Milovanović, mag. Tita Porenta, dr. Karla Oder, dr. Maša Sakara Sučević in mag. Miha Mlinar (predsednik komisije), je o predlogih za odličja razpravljala na štirih rednih sejah in eni dopisni seji ter tako dobila natančen vpogled v kar 24 muzejskih projektov in nominacij posameznikov, ki so se potegovali za različne kategorije Valvasorjevih nagrad. Za Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo je tokrat prispelo kar pet predlogov, za enkratne dosežke skupaj 12 predlogov in za častna Valvasorjeva priznanja sedem predlogov. Člani komisije smo si ogledali, kjer je bilo mogoče in če je bilo še mogoče, večino nominiranih razstav. Več razstav smo si ogledali skupaj, dodatna mnenja pa so bila pridobljena tudi od drugih strokovnih delavcev.

Letošnja konkurenca za najvišje muzejsko priznanje, Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo, je bila res izbrana, pestra in izvrstna. Po detajlni preučitvi je Komisija odločila, da si letošnje najvišje priznanje zasluži dolgoletna zgodovinarka, muzejska svetnica in direktorica Pomurskega muzeja Murska Sobota Metka Fujs, ki je bila ob več kot tridesetletnem vestnem opravljanju svojega poslanstva vseskozi aktivna tudi kot članica Slovenskega muzejskega društva in predsednica Skupnosti muzejev Slovenije. Gotovo je največji pečat dala rojstnemu Prekmurju, po krivici zapostavljenemu, a kulturno in dediščinsko izjemno prepoznavnemu prostoru. Prekmurje je bilo večkrat v hudih preizkušnjah strpnosti in je danes zgled evropske odprtosti in sobivanja različnih verskih in narodnostnih skupnosti. Ob tem ne smemo pozabiti

Uvod
na grozljivo »reševanje« prekmurskega judovskega vprašanja, ko je nacistična Nemčija z deportacijami v zloglasna taborišča zdesetkala tamkajšnjo skupnost in s tem zločinom poskusila doseči tudi izbris kulturne identitete in raznolikosti nekega prostora – tudi to problematiko je med drugimi raziskovala letošnja dobitnica najvišjega muzejskega priznanja.

Uvod
Ob klasičnih muzejskih in galerijskih projektih, znotraj katerih so se prepletala področja arheologije, zgodovine, etnologije, umetnostne zgodovine in konservatorsko-restavratorske dejavnosti, smo bili tudi letos v kategoriji enkratnih dosežkov priča nominiranim projektom, ki so odstopali od klasičnih muzejskih postavitev. Med kar 12 odličnimi projekti smo morali izbrati le tri projekte, ki pa so geografsko svojevrstno povezali slovensko muzejstvo od zahoda (Idrija in Cerklje) prek bližine njegovega središča (Bistra) do vzhoda (Kostanjevica na Krki). Podeljeno je bilo še pet častnih Valvasorjevih priznanj in Valvasorjev nagelj, ki ga je Komisija namenila predstavitvi Lojzeta Slaka v njegovi rojstni Mirni Peči. Zopet smo se dotaknili problema kategorizacije in kriterijev za nagrade, predvsem pri projektih, ki so del evropskih projektov in se morajo prilagajati razpisnim pogojem. Poslanstvo muzejev doživlja spremembe na mednarodni ravni, zato je treba tudi v slovenskih okvirih razmišljati o prevetritvi kriterijev in/ali o vzpostavitvi nove kategorije.

*mag. Miha Mlinar,
predsednik Komisije za podeljevanje Valvasorjevih
nagrad, priznanj in diplom*

VALVASORJEVA NAGRADA ZA ŽIVLJENJSKO DELO

M E T K A F U J S

Metka Fujs, kustosinja zgodovinarica, muzejska svetnica in dolgoletna direktorica Pomurskega muzeja, je diplomirala leta 1983 na ljubljanski Filozofski fakulteti iz zgodovine in sociologije. Po študiju se je zaposlila v Pomurskem muzeju, kjer je kot avtorica ali soavtorica sodelovala pri več muzejskih razstavah, med drugim pri postavitvi stalne razstave Pomurskega muzeja Murska Sobota (1999), za katero je muzej prejel posebno priznanje EMYA (European Museum of the Year Award), *Na prelomih tisočletij, Modro zlato, Zgodba dolga 80 let, Zgodovina zdravstva v Pomurju, Podobe vojne, Mura – odprto, Odkrito – zakrito, Radgonski mostovi, Prišo je glas, Murska Sobota – med podeželjem in mestom, Ženske in reformacija, Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba* in drugih. S prispevki se je aktivno udeleževala mednarodnih konferenc, uredila je številne domače in mednarodne strokovne publikacije, med drugim publikacije ICR (Komite za regionalne muzeje pri ICOM), *Zbornik Soboškega muzeja* in več drugih tematskih zbornikov. Sodelovala je s slovenskimi, avstrijskimi, hrvaškimi

ŽIVLJENJSKO DELO

in madžarskimi muzeji in jih povezovala, kar se izraža v več monografskih delih: *Že spunjeno, Podoba muzike, Janezkove pravljice, Julij Gyula Schönauer, Odlikovanci prve svetovne vojne, Padli in pogrešani*. Je avtorica več kot 190 bibliografskih enot v COBISS-u.

Kot članica številnih strokovnih društev doma in v tujini je opravljala razne funkcije in organizacijske naloge, med drugim je bila članica sodniške skupine EMYA in ICR ICOM. Bila je članica in dolgoletna predsednica Skupnosti muzejev Slovenije, njene etične komisije, članica predsedstva ICOM slovenski odbor in različnih komisij pri Ministrstvu za kulturo RS ter v Mestni občini Murska Sobota.

Metka Fujs je dobitnica treh Valvasorjevih priznanj in drugih priznanj, pri ARRS ima šifro samostojne raziskovalke.

Poslanstvo Metke Fujs je v vseh vlogah jasno in pozitivno: delovati za muzej(e) tako v lokalnem kot v mednarodnem prostoru, ohranjati dediščino ter graditi in krepiti dobre človeške odnose. Njena srčna kultura trdno povezuje kolektiv Pomurskega muzeja, odprta je za delovanje v širšem pomurskem prostoru. Strokovno širino ji daje nenehno udejstvovanje na lokalnem, regionalnem, zamejskem in mednarodni nivoju.

Dr. Estera Cerar in Irena Marušič

VALVASORJEVA NAGRADA ZA ENKRATNE DOSEŽKE

VODJI PROJEKTA IN AVTORICI
RAZSTAVE DR. ESTERA CERAR IN
IRENA MARUŠIČ ZA RAZSTAVO:
ZNANJE BREZ MEJA
TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

V Tehniškem muzeju Slovenije so z razstavo *Znanje brez meja* sledili svojemu poslanstvu: v evropskem letu kulturne dediščine so opozorili in javnosti na zanimiv način prikazali, da sta tudi znanost in tehnika pomemben del naše dediščine. Osvetlili so pogosto zapostavljen pozitiven vpliv migracij na družbo. Na razstavi je predstavljenih štirinajst uspešnih inovatorjev in raziskovalcev slovenskih korenin na različnih področjih znanosti in tehnike od 16. stoletja do danes. Nekateri izmed njih so odšli iz različnih vzrokov v širni svet, nekatere je pot zanesla k nam. Zaznati je izrazito pozitiven kontekst predstavljenih avtorjev in uravnotežen izbor predstavnic in predstavnikov med spoloma, prav tako je obravnavana tematika migrantov pripomogla tudi k aktualizaciji vprašanj, povezanih z današnjim časom.

Razstavo odlikujejo zanimiv koncept, dovolj uspešna oblikovna postavitve ter zelo uspešna in zanimiva predstavitev izbranih osebnosti, in sicer tako s kratkimi in učinkovitimi besedili kot s predmeti, skrbno izbranimi bodisi iz že obstoječih muzejskih zbirk ali med novimi pridobitvami. Ti predmeti obiskovalcu omogočijo vpogled v še ne dovolj dobro poznana področja delovanja izbranih posameznikov. Pod vodstvom vodij projekta in avtoric razstave dr. Estere Cerar in Irene Marušič je razstava rezultat timskega dela, z interdisciplinarnim pristopom in vključevanjem sodelovanja strokovnjakov z različnih področij in iz različnih institucij doma in v tujini. Vključuje veliko interaktivnih elementov, nekateri so posebej namenjeni mlajši generaciji. Razstavo spremljajo katalog in e-katalog (dopolnjevali ga bodo z novimi znanstveniki) s prispevki več avtorjev, plakat, delovni listi in številni obrazstavni programi, kot so delavnice, pogovori, vodenimi ogledi, okrogle mize in kvizi.

Razstava *Znanje brez meja* na izviren način predstavlja štirinajst uspešnih inovatorjev in znanstvenikov slovenskih korenin na področjih znanosti in tehnike od 16. stoletja do danes. Poudarja pozitiven vpliv migracij na naše življenje in družbo ter prikazuje tesno povezanost med tehniško in znanstveno dediščino na eni strani ter kulturno in nacionalno identiteto na drugi strani.

Polona Zupančič, mag. Sandro Oblak, Anton Zelenc, dr. Miha Kosmač, mag. Mirjam Gnezda Bogataj, Marija Terpin Mlinar in Milojka Magajne

VALVASORJEVA NAGRADA ZA ENKRATNE DOSEŽKE

*AVTORSKA SKUPINA: MARIJA TERPIN
MLINAR, MILOJKA MAGAJNE, MAG. MIRJAM
GNEZDA BOGATAJ, DR. MIHA KOSMAČ,
ANTON ZELENC, MAG. SANDRO OBLAK,
POLONA ZUPANČIČ ZA RAZSTAVO:
NA OBROBJU PEKLA: IDRIJSKO IN
CERKLJANSKO 1914–1919
MESTNI MUZEJ IDRIJA*

Avtorska skupina, tj. vsi kustosi muzeja, zunanji strokovni sodelavec in arhitektka/oblikovalka je leta 2015 začela izvajati raziskovalni projekt, posvečen obeležitvi stoletnice prve svetovne vojne na Idrijskem in Cerkljanskem, območju, ki ga zaznamuje bližina soške fronte. Raziskovalno delo z zbiranjem gradiva na terenu in v arhivih so sklenili s postavitvijo občasne razstave »Na obrobju pekla: Idrijsko in Cerkljansko 1914–1919«, ki jo spremlja bogat katalog – znanstvena monografija. Obsežna dvodelna razstava (na 400 m²) v prostorih Cerkljanskega muzeja predstavlja vojaško infrastrukturo, feldban, saniteto, vojne ujetnike in vojakov vsakdanjik,

v Idriji pa se osredotoča na civilno življenje v vojni: domačine, ki jih je zajel vojni tok in jim je na domači kmetiji ali v mestnem okolju štiri leta določal življenjski ritem (družbene in življenjske razmere, ženske, begunci, prehod v obdobje italijanske nadoblasti, osebni spomini, usode, zgodbe). Celovito izkušnjo vojne pridobimo z ogledom na obeh lokacijah, vsebinsko zaokrožena pa je tudi vsaka postavitev zase. Eden od pomembnejših rezultatov raziskovalnega dela je seznam žrtev vélike vojne, ki je prezentiran interaktivno. Z njim se je muzej vključil v vseslovenski projekt Zbiranje podatkov o vojaških žrtvah prve svetovne vojne.

Konceptualno odlično zasnovana razstava je izpeljana interdisciplinarno, interaktivno in senzorično. Na njej je predstavljeno doslej neznano gradivo, pridobljeno na terenu, v arhivih in pri zasebnih zbiralcih. Interpretacijo gradiva spremljajo izvirna besedila, preglednice in kartografsko gradivo, razstavo bogati tudi raznovrsten spremljajoči program: javno vodstvo po razstavi, delavnice, predstavitve.

Grafična podoba razstave sledi vsebinskim, prostorskim in tehničnim okvirom, pri čemer z oblikami, linijami in naborom barv z asimetrijo in različnimi odtenki sive izraža kaotičnost in temino vojnega časa. Vse naštetu vključuje tudi logotip razstave. Razstava je družbeno aktualna, konceptualno in oblikovno odlično zastavljena. Subtilna interpretacija kaže na odlično sodelovanje tima. Mestni muzej Idrija je tako z razstavo prvič predstavil tovrstno aktualno tematiko, ki spodbuja k razmisleku o ustreznosti današnjega reševanja konfliktnih situacij v svetu in o miru kot temeljni civilizacijski vrednoti.

Družbeno aktualna razstava razkriva vpliv bližine soške fronte na življenjski vsakdanjik prebivalcev na Idrijskem in Cerkljanskem in vojne žrtve med njimi. Razstava je rezultat večletnega načrtnega raziskovalnega dela, konceptualno in oblikovno je odlično zastavljena. V subtilni interpretaciji se izraža odlično sodelovanje tima, Mestni muzej Idrija pa je z razstavo tovrstno tematiko predstavil prvič.

Kristina Simončič, Robert Simonišek, Alja Fir, Goran Milovanović, Alja Pfeifer in Matic Tršar (manjka Adrijana Petrič)

VALVASORJEVA NAGRADA ZA ENKRATNE DOSEŽKE

AVTORSKA SKUPINA: DR. ROBERT SIMONIŠEK,
GORAN MILOVANOVIĆ, KRISTINA SIMONČIČ, ALJA
FIR, ADRIJANA PETRIČ, ALJA PFEIFER, MATIC
TRŠAR ZA PROJEKT: OBRAZI EKSPRESIONIZMA/
ODTISI DUHA
GALERIJA BOŽIDAR JAKAC, KOSTANJEVICA NA
KRKI

Razstava, ki so jo v sodelovanju s trinajstimi domačimi in tujimi ustanovami ter mnogimi zasebnimi zbirkami pripravili sodelavci Galerije Božidar Jakac, je celostno in inventivno predstavila dela slovenskih ekspresionistov in jih hkrati umestila v širši evropski prostor. Jedro gradiva so sestavljala dela slovenskih ekspresionistov iz zbirk Galerije Božidar Jakac, to pa se je dopolnjevalo z gradivom iz čeških in nemških galerij in muzejev. V ospredje je bila postavljena ideja o primerjavi slovenskih avtorjev najprej z že znanimi nemškimi vplivi, predvsem vplivi skupine *Die Brücke*, prav tako pa tudi s krogom praških avtorjev iz tega obdobja, saj je znano, da je večina slovenskih avtorjev študirala v Pragi. Od tod tudi ideja, da k sodelovanju povabijo nemške in češke strokovnjake in da izdajo katalog v slovensko-nemškem jeziku, ki bo, v idealnih razmerah, dolgoročno vplival na recepcijo slovenskega ekspresionizma tudi v nemški stroki, kjer ima ekspresionizem domicil.

V razstavo je bilo vključenih 180 razstavljenih del 33 umetnikov iz slovenskega, nemškega in češkega miljeja. Med umetniškimi deli pa so bili po temah razvrščeni kratka besedila, domišljeni citati umetnikov in umetnostnih zgodovinarjev iz vseh treh držav ter multidisciplinaren zgodovinski pregled obdobja, ki so obiskovalca umestili v čas tedanje Evrope in mu približali utrip prestolnic umetnosti, kot so Praga, Berlin, Dresden ..., v katerih so se občasno oplajali in kalili tudi naši umetniki. Vsa besedila so bila v slovenskem in angleškem jeziku. Mnoga dela iz fonda Galerije Božidar Jakac so bila za potrebe razstave konservirana, risarski dnevnik Božidarja Jakca pa je bil digitaliziran in ga je bilo mogoče elektronsko prelistati na monitorju. Razstavo so pospremili znanstveni dvojezični razstavniki katalog v slovenščini in nemščini s teksti vrhunskih strokovnjakov in obsežnim kataloškim delom, zloženko, pedagoška knjižica in bogat obrazstavn program. Razstava, ki je imela v medijih izjemen doseg, je na novo ovrednotila delo slovenskih ekspresionistov in jih postavila v evropski prostor kot enakovredne drugim srednjeevropskim umetnikom. Razstava bo kot plod mednarodnega medinstitucionalnega sodelovanja od 15. junija v sodelovanju z galerijo GASK iz Kutne Hore na ogled tudi češki javnosti.

Razstava *Obrazi ekspresionizma/odtisi duha* primerjalno analizira vpetost slovenskih umetnikov tistega časa v srednjeevropski prostor. Skozi koncept delitve po temah: krajina, socialna motivika in prva svetovna vojna, umetnik v mestu, portret in avtoportret, religiozna motivika in alegorije ter umetnost so avtorji opozorili na predpostavko, da je ekspresionizem v jedru nadnacionalna usmeritev, kakor je bil tudi sicer pojmovan že v najzgodnejših evropskih študijah. Namesto poudarjanja razlik med nacijami in geografsko oddaljenimi pojavi so avtorji težili k predstavitvi univerzalnih vsebin in idej, značilnih za to obdobje.

AVTORSKA SKUPINA DR. HELENA GABRIJELČIČ TOMC, DR. TANJA NUŠA KOČEVAR, MAG. MATEJ PIVAR, ANJA ŠKERJANC ZA PROJEKT: REKONSTRUKCIJA IZGUBLJENE MAKETE PLEČNIKOVEGA PREDLOGA ZA SPOMENIK VOJSKOVODJI JANU ŽIŽKU V PRAGI IZ LETA 1913

Anja Škerjanc, mag. Matej Pivar, dr. Tanja Nuša Kočever, (manjka dr. Helena Gabrijelčič Tomc)

Foto: Ana Porok

Na področju muzejske dejavnosti se prioriteta kulturne politike nanaša tudi na medinstitucionalno delo in je najintenzivnejša ravno pri povezovanju izobraževalnih ustanov z muzeji in galerijami. Eno od področij, ki se v zadnjih letih intenzivno razvija, je zaradi dostopnosti do strojnih orodij prav gotovo tridimenzionalna dokumentacija, ki postaja nepogrešljivo orodje tudi v sodobnem varstvu kulturne dediščine. Na tem področju med vidnejše partnerje kulturnih institucij v zadnjih letih sodi Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani. Primer odličnega sodelovanja je prav gotovo tudi izdelava makete spomenika vojskovodji Janu Žižku. Maketo je na podlagi ohranjenih skic in stare črno-bele fotografije danes izgubljene originalne makete iz leta 1913 rekonstruirala magistrska študentka Anja Škerjanc pod mentorstvom dr. Helene Gabrijelčič Tomc, somentorstvom dr. Tanje Nuše Kočever in ob pomoči tehničnega sodelavca Mateja Pivarja – vsi z Oddelka za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Ker je bila izdelava sodobne makete zaradi pomanjkljivega gradiva zahtevna, je bila bistvena poglobljena raziskava, v kateri so se poglobili v delo slavnega arhitekta in s primerjalno analizo zanj značilnih elementov poskušali čim natančneje ugotoviti, kakšni so elementi na maketi, in nato te elemente čim bolj precizno zmodelirati. Projekt je bil velik strokovni izziv, saj je, kot je dejala prof. dr. Helena Gabrijelčič Tomc, »ustvarjanje interpretacije nerealiziranega Plečnikovega načrta s 3D modeli ter fizičnosti s 3D tiskom tako, kot bi dali možnost življenja nečemu, čemur pred časom zaradi določenih okoliščin ni bilo usojeno obstajati«.

V Plečnikovi hiši so konec leta pripravili razstavo Plečnik in sveto, na kateri smo se lahko seznanili s Plečnikovim pojmovanjem svetega in videli, kako se je to izrazilo v njegovih delih.

Na razstavi je bilo na ogled več izvirnih Plečnikovih načrtov, skic in predmetov, med katerimi je posebno pozornost vzbudila rekonstrukcija izgubljene makete Plečnikovega predloga za spomenik vojskovodji Janu Žižku iz leta 1913, nastala kot plod sodelovanja med Muzeji in galerijami mesta Ljubljane in Oddelkom za tekstilstvo, grafiko in oblikovanje Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Foto: Peter Žunič Fabjančič, arhiv Mestne občine Novo mesto

NIKOLAJ LEVIČNIK ZA PODARITEV HIŠE NA GLAVNEM TRGU V NOVEM MESTU MESTNI OBČINI NOVO MESTO IN 334 PREDMETOV DOLENJSKEMU MUZEJU NOVO MESTO

Nikolaj Levičnik je potomec pomembne družine Fichtenau, ki je od konca 18. stoletja do druge svetovne vojne sooblikovala novomeško gospodarsko in politično dogajanje. Leta 2016 je g. Levičnik podaril Mestni občini Novo mesto hišo na Glavnem trgu, leta 2018 pa Dolenjskemu muzeju Novo mesto 334 predmetov, predvsem meščansko stanovanjsko opremo (pohištvo, posoda, hišni tekstil, družinske fotografije, drobni uporabni predmeti). Donacija je izjemen prispevek k poznavanju, zlasti pa možnosti prezentacije življenja meščanstva v Novem mestu od konca 18. stoletja do leta 1945 in je pomembna obogatitev kulturnozgodovinske zbirke muzejskega fonda. Čeprav družina Levičnik živi v Zagrebu, so ves čas vzdrževali stike z Novim mestom in se zavedali pomena svoje premožne imovine za krajevno zgodovino. Zato so že v minulih letih postopoma v Dolenjski muzej Novo mesto prispevali več deset predmetov, družinski arhiv pa so predali Zgodovinskemu arhivu Ljubljana, Enoti za Dolenjsko in Belo krajino.

Nikolaj Levičnik je podaril Mestni občini Novo mesto hišo na Glavnem trgu, Dolenjskemu muzeju Novo mesto pa 334 predmetov, predvsem predmetov meščanske stanovanjske opreme. Donacija pripomore k poznavanju meščanskega življenja v Novem mestu in bogatitvi kulturnozgodovinske zbirke muzejskega fonda.

Foto: Marko Cotič Trojer

PETER FLORJANČIČ ZA DONACIJO IZUMITELJA PETRA FLORJANČIČA TEHNIŠKEMU MUZEJU SLOVENIJE

Peter Florjančič je eden najbolj znanih slovenskih izumiteljev svetovnega formata, ki je med drugim izumil plastične okvirčke za diapozitive, stekleničko za parfem in stroj za brizganje plastike. S Tehniškim muzejem Slovenije sodeluje g. Florjančič že od leta 2016, ko jim je za razstavo Ko ideja postane lastnina posodil številne predmete in dokumentacijo. Razstavo so leta 2018 vključili v evropski projekt ICYDK / *In case you did not know / Če slučajno še ne veš*, katerega namen je bil promocija intelektualne lastnine med mladimi. Ob koncu projekta, ki se je ujemal ravno z izumiteljevo stoletnico, je g. Florjančič celotno razstavno gradivo doniral muzeju. Gradivo obsega dokumentacijo, prospekte in predmete, povezane z njegovimi patenti in modeli, ter fotografije o njegovem delu in življenju, ki dajejo donaciji širši geografski, socialni in družbeni kontekst. Dar g. Florjančiča pomembno dopolnjuje in nadgrajuje muzejsko zbirko Osebnosti s področij znanosti in tehnike v Tehniškem muzeju Slovenije.

Z donacijo izumitelja Petra Florjančiča je Tehniški muzej Slovenije pridobil obsežno in dragoceno gradivo, ki z dokumenti, predmeti in fotografijami sestavlja zaokroženo celoto. Donacija g. Florjančiča je izjemen prispevek k ohranjanju tehniške dediščine.

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Maribor
Foto Brigita Strnad

AVTORSKA SKUPINA: DR. JERNEJA HERZOG (PEDAGOŠKA FAKULTETA UNIVERZE V MARIBORU), BRIGITA STRNAD (UMETNOSTNA GALERIJA MARIBOR), DR. AKSINJA KERMAUNER (PEDAGOŠKA FAKULTETA UNIVERZE NA PRIMORSKEM), DARINKA LOZINŠEK, PREDSEDNICA KULTURNE KOMISIJE PRI MEDOBČINSKEM DRUŠTVU SLEPIH IN SLABOVIDNIH, ZA RAZVIJANJE PROGRAMOV ZA SLEPE IN SLABOVIDNE V UMETNOSTNI GALERII MARIBOR

Interdisciplinarna skupina strokovnjakov že vrsto let v Umetnostni galeriji Maribor intenzivno razvija program približevanja umetnosti slepim in slabovidnim. Že v letu 2015 so pri razvijanju taktilnega gradiva izdelali tipne reliefe predlog fotografških del na razstavi Naši heroji in nadaljevali projekt približevanja umetniških del stalne zbirke galerije z aktivnim vključevanjem ranljive skupine. V šolskem letu 2017/18 so začeli projekt TACTUS – tip, aktivnost, kreativnost, tim, umetnost, slepota, ki ga razvijajo na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru kot projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem – Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2016–2020, s ciljem usposobiti študente likovne pedagogike in umetnostne zgodovine za pripravo in izvedbo didaktičnega materiala za delo s slepimi in slabovidnimi v likovni umetnosti. Prav tako pa je bil njihov namen tudi z uporabo taktilnega gradiva preveriti njegovo ustreznost neposredno ob organiziranem vodstvu po razstavi za slepe in slabovidne. V avtentičnem prostoru so prilagajali izbrana umetniška dela, oblikovali manjše replike kipov, pripravljali reliefe in tipne predloge slik, ki so v izvorniku dvodimenzionalne. Med drugim so prilagodili spoznavanje javne plastike na primeru spomenika NOB. Uspešnost projekta je spodbudila njegovo nadaljevanje v projektu TACTUS II. Razvijanje taktilnih metod omogoča ranljivi skupini spoznavanje umetniških del, kar je izjemnega pomena tako za osebni razvoj posameznika kot za dostopnost kulturne dediščine.

Interdisciplinarna skupina strokovnjakov že vrsto let v Umetnostni galeriji Maribor intenzivno razvija program približevanja umetnosti slepim in slabovidnim. S Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru v avtentičnem prostoru prilagajajo izbrana umetniška dela, oblikujejo manjše replike kipov ter pripravljajo reliefe in tipne predloge slik, ki so v originalih dvodimenzionalne.

BOGDAN PETELIN IN MARTIN PETELIN ZA IZROČITEV OBSEŽNE VSEBINSKO ZAOKROŽENE ZBIRKE PREDMETOV, DOKUMENTOV IN FOTOGRAFIJ SLOVENSKE RIBIŠKE DRUŽINE CAHARIJA IZ NABREŽINE PRI TRSTU

Foto: Družinski arhiv.

Brata Bogdan in Martin Petelin pred domačo hišo v Nabrežini.

Leta 2018 je družina Petelin Slovenskemu etnografskemu muzeju Ljubljana podarila obsežno etnografsko zbirko predmetov, dokumentov in fotografij treh rodov slovenske ribiške družine Caharija iz Nabrežine pri Trstu, ki so se z ribolovom ukvarjali do 70. let 20. stoletja.

Obsežna zbirka, ki vključuje tristo predmetov, fotografij in dokumentov, je bila predstavljena na razstavi SEM z naslovom Morje – naše življenje: odstrti spomini s podstrešja nabrežinske ribiške družine (15. 9. 2018–14. 2. 2019). Z darovanimi predmeti je zbirka družine Caharija v SEM zaokrožena, saj se v muzeju hrani tudi edini do danes ohranjen morski deblak – čupa Marija.

Z darom družinske zbirke so v muzeju ohranjeni opredmeteni spomini ribiške družine, narečni izrazi in identiteta slovenskih ribiških družin v polpretekli zgodovini.

Foto: Luka Kenda

Doc. dr. Tomaž Slak, Matej Rifelj, Alojzij Slak, Majda Pungerčar, Mateja Muhič, Robert Slak

AVTORSKA SKUPINA: MAJDA PUNGERČAR, MATEJ RIFELJ, ALOJZIJ SLAK, ROBERT SLAK, MATEJA MUHIČ, DOC. DR. TOMAŽ SLAK IN ŽUPAN OBČINE MIRNA PEČ ANDREJ KASTELIC ZA RAZSTAVO: LOJZE SLAK – VIRTUOZ NA DIATONIČNI HARMONIKI: MOJE PLOŠČE SO MOJE KNJIGE

Občina Mirna Peč je leta 2018 ustanovila Muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka, mirnopedskih rojakov, ki ju družita pesem in mladost, preživeta na Dolenjskem, to pa je zaznamovalo tudi njuno ustvarjanje. Z odprtjem stalne razstave o Lojzetu Slaku so uresnili prvi del načrtanih nalog na poti k cilju, da postane muzej osrednja kulturna in turistična točka v Mirni Peči.

Avtorska skupina je zasnovala sodobno stalno razstavo s smiselnim vključevanjem avdio in video vsebin, z aktivnim udejstvovanjem obiskovalcev in upoštevanjem dostopnosti razstave za ranljive skupine. Predstavljeno je večplastno delovanje virtuozna na diatonični harmoniki Lojzeta Slaka in njegovega ansambla s poudarkom na vplivu dolenjske pokrajine, ljudske glasbe in družinskega okolja. Ohranjeni opus z več kot 50 leti igranja, okoli 500 posnetimi pesmimi in desetimi milijoni prodanih albumov kaže na Slakovo izjemnost. Segel je tudi do mladih, med drugim na rock festivalu Rock Otočec, kjer je njegove pesmi ob njem pela navdušena množica mlajših poslušalcev. Posebnost razstave sta rekonstrukcija vadbene sobe z originalnim inventarjem iz Slakove domače hiše in večnamenski oder, na katerem obiskovalci lahko zapojejo, zaigrajo na harmoniko in posnamejo svoj nastop. Ob razstavi sta izšli zloženska za videče in zloženska v Braillovi pisavi. Del spremljevalnega programa razstave je tudi označena pohodniška pot z imenom Pot Slakove in Pavčkove mladosti.

Prizadevna ekipa Muzeja Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka je s prvim korakom, odprtjem stalne razstave o harmonikarju Slaku, pokazala, da ima njihov muzejski projekt pomembno družbeno vlogo v lokalnem okolju: je stičišče občanov in pobudnik kulturnega udejstvovanja, hkrati pa se z veliko odprtostjo odziva na zanimanje širšega okolja.

ČASTNO PRIZNANJE

VAJVASORJEV NAGELJ

KANDIDATKA ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ŽIVLJENSKO DELO

NOMINIRANCI

PROF. DR. PETER KOS

Prof. dr. Peter Kos, muzejski in znanstveni svetnik ter redni profesor, je bodisi avtor ali urednik številnih znanstvenih in strokovnih monografij, razprav in drugih prispevkov. Aktivno se je ukvarjal z muzejsko predstavitvijo in popularizacijo numizmatike, saj je kot avtor številnih razstav in pobudnik nekaterih velikih projektov uspešno gostoval doma in v tujini. Z izdajo Leksikona antične numizmatike s poudarkom na prostoru jugovzhodnih Alp in Balkana (1997) je to znanstveno področje predstavil širši javnosti, saj je delo še danes osnovna literatura za slovenske ljubitelje in proučevalce numizmatike.

Leta 1998 je knjiga izšla tudi v hrvaškem prevodu.

Velik doprinos prof. dr. Petra Kosa k muzejskemu dokumentiranju in računalniški inventarizaciji je tudi inovativen program za obdelavo podatkov o novčnikih najdbah in muzejskih zbirkah, ki so ga v sodelovanju z informatiki zasnovali že ob koncu 80. let.

KANDIDAT ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ŽIVLJENSKO DELO

NOMINIRANCI

IVICA KRIŽ

Ivica Križ strokovno deluje v Dolenjskem muzeju Novo mesto, kjer od leta 1980 vodi etnološki oddelek. Odlična etnologinja ima tudi kot muzealka vzoren odnos do kulturne dediščine. Na marsikaterem področju je orala ledino in prinašala novosti. Njeno teritorialno območje raziskovanja je ožja Dolenjska, vsebinsko pa življenje dolenjskega kmečkega in obrtniškega prebivalstva v 19. in 20. stoletju s poudarkom na medičarstvu, lončarstvu, opekarstvu, pečarski in keramični industriji, fotografiji, lutkarstvu in otroških igračah. Odlikuje se po izjemno obsežnem terenskem delu, spoštljivem in toplem odnosu do informatorjev, velikem obsegu ohranjene premične kulturne dediščine, skrbnem raziskovanju in strokovni obdelavi muzealij, njihovi interpretaciji na številnih razstavah in v obsežnih katalogih. S strokovnim delom, znanjem in izkušnjami, ki jih kot mentorica prenaša med mlajše, študente in kolege, je Dolenjsko postavila na zemljevid slovenske muzejske dediščine.

KANDIDAT ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ŽIVLJENSKO DELO

NOMINIRANCI

JANEZ J. ŠVAJNCER

Janez J. Švajncer, upokojeni brigadir Slovenske vojske, je leta 1998 ustanovil Vojni muzej Logatec, ki je takrat odprl vrata tudi širši javnosti. Muzej temelji na eni največjih zbirk vojnogodovinskih predmetov na Slovenskem in verjetno tudi širše v regiji, pri čemer je skrbno poskrbljeno tudi za varnost in zaščito dediščine. Zbirka predstavlja predvsem številne predmete iz prav vseh obdobjih slovenske vojne in vojaške zgodovine: predmeti so vezani na slovenske ljudi in slovensko območje, nemalo izmed njih jih sodi med izjemne in redko ohranjene. Janez J. Švajncer dediščino z veliko predanostjo ne le zbira, temveč jo tudi ohranja, proučuje in širi s svojim izjemnim publicističnim delom. Njegova bibliografija je obsežna. Je avtor številnih prispevkov in knjig, izmed katerih so nekatere temeljne za določena področja ali pa imajo kataloški značaj. V letih 1998–2012 je izdajal in urejal Vojnogodovinski zbornik. V letu 2016 se je vsemu temu pridružila še obsežna knjiga Vojni muzej Logatec – Zakladi zgodovine, ki predstavlja bogato zbirko muzeja in je doživela že dva ponatisa. Je prejemnik številnih priznanj. Na področju vojne in vojaške zgodovine velja Janez J. Švajncer za velikega poznavalca in kot strokovnjak se pogosto odziva povabilom za sodelovanje pri različnih projektih, razstavah in srečanjih. Vsem, tudi številnim slovenskim muzejskim delavcem, z veseljem in brezplačno nudi strokovno pomoč pri prepoznavi predmetov in gradiva.

KANDIDATKA ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ŽIVLJENSKO DELO

NOMINIRANCI

NINA ZDRAVIČ POLIČ

Muzejska svétnica, komparativistka in anglistka Nina Zdravič Polič, vodja muzejske programske dejavnosti in Službe za komuniciranje ter pomočnica direktoric (1997–2015) v Slovenskem etnografskem muzeju, s svojim delovanjem od sredine devetdesetih let do danes pionirsko sooblikuje muzejsko in galerijsko krajino v Sloveniji na področju muzejskega komuniciranja vrednot dediščine, marketinga in razvoja. Prepoznavno je vpeta v mednarodno strokovno polje, je nekdanja predsednica Mednarodnega muzejskega sveta ICOM Slovenija in dolgoletna članica Mednarodnega komiteja za marketing in stike z javnostmi, aktualna članica komiteja ICOM Evropa ter kuratorica in koordinatorka zahtevnih mednarodnih razstavnih projektov. Ključno strokovno poslanstvo Nine Zdravič Polič je z orodji komuniciranja širiti univerzalne vrednote kulturne dediščine in muzeja kot osrednje družbene ustanove, ki je odgovorna za varstvo snovne in ohranjanje nesnovne dediščine človeštva v vseh njenih različnih izraznih oblikah.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORSKA SKUPINA: MARJETA BREGAR,
PROF. DR. IVAN ČUK, KATARINA
DAJČMAN, JASNA DOKL OSOLNIK, DAŠA
KAVŠEK, MAJDA PUNGERČAR, MAJA
RUDOLF MARKOVIČ, KATJA KESEROVIČ
MARKOVIČ ZA RAZSTAVO: *LEON 120 LET;*
DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO

V letu 2018, ki ga je Mestna občina Novo mesto v počastitev 120. obletnice rojstva Leona Štuklja razglasila za Štukljevo leto, je njemu posvečena razstava v Dolenjskem muzeju Novo mesto pomenila vrhunec Štukljevega leta v novomeški občini in tudi na nacionalni ravni.

Razstava Leon 120 let ustreza zahtevam sodobne razstavne postavitve z nekaj posebno uspešnimi elementi. Življenje in dosežki olimpijca Leona Štuklja, ki ga je pot iz rojstnega Novega mesta popeljala na olimpijska prizorišča, so predstavljeni večplastno.

Na razstavi se smiselno prepleta tekstovni, slikovni in predmetni del razstave z avdio in video vložki ter didaktičnimi vsebinami, opravljena sta bila tudi celovit popis in digitalizacija zapuščine Leona Štuklja, ki je sicer v hrambi družine. Ob razstavi je izšla slovensko-angleška brošura.

Obiskovalec razstave lahko spozna Leona Štuklja kot družinskega človeka, pravnika, telovadca, športnika, olimpijca; kot izjemnega človeka, ki je simbol zdravega športnega in svetovljanskega duha.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORSKA SKUPINA: MAG. MARJANA
ŽIBERT, DR. VERONIKA PFLAUM, DUŠAN
GROBOVŠEK ZA RAZSTAVO: *GRAD
KHISELSTEIN IN ZGODBE RODBINE KHISL;*
GORENJSKI MUZEJ

Gorenjski muzej je v letu 2018 ob koncu leta evropske kulturne dediščine, 65-letnici Gorenjskega muzeja in 440. obletnici poimenovanja kranjskega gradu po rodbini Khisl pripravil razstavo o gradu Khislstein, ki je osrednji spomenik kulturne dediščine v Kranju, hkrati pa so v njem glavni razstavni in upravni prostori muzeja. Razstava Grad Khislstein in zgodbe rodbine Khisl odstira številne skrite in malo poznane dediščinske zgodbe gradu in njegovih lastnikov, ki so sicer imeli številne (znane) posesti na Kranjskem in Štajerskem in so bili močno vpeti v gospodarsko, politično in kulturno dogajanje v 16. stoletju. Razstavo spremljata bogata znanstvena monografija in obrazstavni program s predavanji, koncerti, javnimi vodstvi, pedagoškim programom in raznimi srečanji.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI

AVTORSKA SKUPINA: DR. BLAŽ VURNIK, MAG. JANEZ POLAJNAR, EVA BOLHA, OBLIKOVALSKI STUDIO NOVI KOLEKTIVIZEM ZA RAZSTAVO: IVAN CANKAR; MUZEJ IN GALERIJE MESTA LJUBLJANE

Ivan Cankar nedvomno sodi med velikane slovenske literature, ob stoletnici njegove smrti v letu 2018 pa ga je avtorska skupina Mestnega muzeja Ljubljana na razstavi predstavila tudi kot slehernika v odnosu do sodobnikov in v zgodovinskem kontekstu. Razstava popelje obiskovalca skozi čas in prizorišča Cankarjevega življenja, nagovarja ga s pisateljevimi besedami ter povzema spoznanja in odnos Slovencev do velikega pisatelja v zadnjem stoletju. Razbremenjuje ga kanonizirane podobe in poudarja njegov prispevek k literarni in družbeni podobi slovenskega naroda na prelomu iz 19. v 20. stoletje vse do predvečera udejanjenja njegove najpomembnejše politične ideje. Razstavo spremljajo zanimiv obrazstavn program in muzejske publikacije (vodnik in grafični roman), s čimer so avtorji želeli vplivati na širši družbeni odnos do Ivana Cankarja, ki naj preseže percepcijo podobe cankarjanske matere, skodelice kave, suhih hrušk in štetja pomaranč.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI

AVTORSKA SKUPINA: MAG. DARKO KNEZ, MAG. TOMISLAV KAJFEŽ, MAG. MIRAN PFLAUM ZA RAZSTAVO: DR. JANEZ DRNOVŠEK. RAZSTAVA OB 10. OBLETNICI SMRTI DR. JANEZA DRNOVŠKA; NARODNI MUZEJ SLOVENIJE

Gre za kvalitetno in skrbno pripravljen in izpeljan razstavn projekt. Pri tem je prav gotovo treba opozoriti na dramaturški lok postavitve, ki gledalca pelje od nekdanje osebne predsednikove mize kot zasebnega muzejskega artefakta, torej iz intimnega, v javno sfero. Tako se uvodoma srečamo s fotografijo dr. Drnovška, ko prvič stopi na pot političnega delovanja. Odtlej razstava z izbranimi poglavji iz predsednikovega življenja ostaja na polju javnega, a s subtilnimi dodatki poudarja predsednikovo občečloveško, etično držo. Produkcija razstave je v celoti nastala znotraj Narodnega muzeja, pri čemer je treba pohvaliti smiselno in pregledno oblikovanje razstave. Poleg tega je treba opozoriti tudi na sodelovanje muzeja s Cankarjevo založbo, ki je ob razstavi izdala zbornik razprav, in na humanitarno akcijo – dobrodelno dražbo Mir in dobro, v okviru katere so izkupiček od prodaje predmetov iz zapuščine dr. Drnovška namenili za Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Mladostnikom iz socialno manj spodbudnih okolij bo ZPMS pomagala na poti do izobrazbe na izbrani srednji poklicni šoli in tako pripomogla k uresničitvi njihovih ciljev. Razstava je gostovala tudi v Muzeju narodne osvoboditve Maribor, sicer v nekoliko okrnjeni izvedbi, v celoti pa je na ogled v digitalizirani obliki na spletnih straneh Narodnega muzeja Slovenije.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORICA RAZSTAVE IN VODJA PROJEKTA
MAG. YASMIN MARTIN VODOPIVEC
ZA PROJEKT: *ŠVICARIJA : SKUPNOST,
UMETNOST IN NARAVA*

Večplastno oživljanje kompleksa Švicarije je, predvsem za Mestno občino Ljubljana, izjemnega pomena. Pri celotnem pogledu na današnje stanje vsekakor prednjači uspešno izvedena prenova objekta, za kar je konservatorka Tatjana Adamič iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine OE Ljubljana lani prejela Steletovo nagrado. Začetek oživljanja stavbe in prizadevanje vdihniti ji ob tem kulturni utrip je delo močne ekipe Mednarodnega grafičnega likovnega centra pod vodstvom nominiranke; delo je bilo ambiciozno zastavljeno in je načrtno ohranjalo zgodovinsko-kulturne elemente družbenega spomina in duha, ki stavbo preveva še danes. Večplastno pripravljeno razstavo so, kot so zapisali avtorji, tvorili štiri sklopi: Zgodovina, Spominski atelje Stojana Batiča, Arhitektura in Umetnost. Razstava nas je tako popeljala skozi preplet zgodovine in družabnega življenja v stavbi, predstavila je delovanje umetnikov v njej in osvetlila nedavno prenavo. Pri projektu je mogoče zaznati, da je bilo opravljeno veliko delo s poudarkom na razvoju občinstva. Pohvalno je, da je delo v okviru programa danes s strani financerja sistemsko nadgrajeno z zaposlenim kustosom, ki skrbi za nadaljnji kompleksen program Švicarije.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORSKA SKUPINA: MAG. NATAŠA
NEMEČEK, DR. EVA MENART, SONJA
PEROVŠEK, DAMJAN JESENOVEC,
MAG. MIRAN PFLAUM, MAG. IRMA
LANGUS HRIBAR, MAG. GORAZD
LEMAJIČ, IGOR RAVBAR, JANJA SLABE,
ANITA VIRAG ZA RAZSTAVNI PROJEKT:
*V DOBRIH ROKAH. 60 LET ODDELKA ZA
KONSERVIRANJE IN RESTAVRIRANJE
NARODNEGA MUZEJA SLOVENIJE;
NARODNI MUZEJ SLOVENIJE*

Razstavnici V dobrih rokah. 60 let Oddelka za konserviranje in restavriranje Narodnega muzeja Slovenije je prvi celovit in sistematičen oris zgodovine konservatorsko-restavratorske dejavnosti v Narodnem muzeju Slovenije, hkrati pa pomeni muzealizacijo tega segmenta varovanja kulturne dediščine. Na razstavi je avtorska skupina sistematično predstavila bogato zgodovino svojega področja delovanja, ki mu je mogoče slediti vse do osemdesetih let 19. stoletja. Razstavo nadgrajuje obsežna in lično oblikovana monografija v slovenskem jeziku s povzetki, prevedenimi v angleščino. Vrednost muzejskega projekta je tudi v uspešni popularizaciji konservatorsko-restavratorskega področja in konservatorsko-restavratorskega poklica z izvedbo zanimivih delavnic za otroke in mladostnike ter strokovnim vodstvom za odrasle.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORSKA SKUPINA: DR. VALERIJA BABIJ, ŠPELA PUNGARŠEK, MATJAŽ ČERNILA ZA RAZSTAVO: *KAKO POTUJEJO SEMENA*; PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Avtorska skupina s pomočjo semen predstavlja potovanje rastlin. Te vidimo kot negibne organizme, ki vse življenje prebijejo na enem mestu, zakoreninjene v prsti. A drobna rastlina, skrita v semenu, poskuša pridobiti prostor zase in s tem širiti svojo vrsto. Semena lahko prepotujejo velike razdalje: poletijo z vetrom, plavajo na vodi ali pa jih raznesejo živali. Rastline semena celo izvržejo, katapultirajo ali posejejo. Pri širjenju semen sodelujejo tudi plodovi. Nekateri so strupeni, smrtno nevarni, brez mnogih drugih si ne moremo predstavljati življenja. Razstava vsebinsko, sporočilno in oblikovno sledi zastavljenemu konceptu in opozarja na pomen zbirke semen za ohranjanje biotske pestrosti. Strokovno interpretacijo spremljajo katalog, tudi v angleškem jeziku, zloženska in delovni listi, s čimer se vsebina še bolj približa različnim obiskovalcem. Razstavo odlikuje tudi posebna skrb za občutljive eksponate, tj. za rastline, semena in plodove, nabrane in preparirane po posebnih postopkih prav za to razstavo.

KANDIDATI ZA VALVASORJEVO NAGRADO ZA ENKRATNE DOSEŽKE

NOMINIRANCI AVTORSKA SKUPINA: JERNEJA JELOVČAN KOSELJ, ALEKSANDRA AŽMAN, KATJA PRAPROTNIK, EMA LUKAN, VERENA ŠTEKAR - VIDIC ZA MEDNARODNI PROJEKT *diSTORY*; MUZEJI RADOVLJIŠKE OBČINE

Mednarodni projekt diStory, ki je potekal v programu Ustvarjalne Evrope, je omogočil trem mestom, Radovljici (Slovenija), Topoli (Srbija) in Fermu (Italija), zapis in predstavitev lokalnih zgodb in zanimivosti ob pomoči digitalnih orodij. V okviru projekta so v sodelovanju s številnimi lokalnimi ustanovami, kot so npr. Društvo upokojencev Radovljica, Ljudska univerza Radovljica, OŠ A. T. Linharta Radovljica in druge, potekale delavnice, v okviru katerih so se zbirali ustna pričevanja in zgodbe in se je izvajala njihova digitalizacija. Rezultat projekta so spletna stran s predstavitev projekta in njegovih dosežkov, digitalna aplikacija s povečano resničnostjo za vodenje po Radovljici in spletni priročnik za vzpostavitev uličnega muzeja ob digitalni platformi. tej temi je dodal mednarodni znanstveni simpozij MUSEOEUROPE.

Ocenjevalni kriteriji

1. *Konceptualna enotnost projekta (vsebinska, prostorska, oblikovna in sporočilna).*
2. *Skrb za razstavne eksponate s konservatorskega in muzeografskega stališča.*
3. *Stopnja interpretativnosti in kontekstualnosti razstavnih vsebin in vloga muzejskega predmeta kot temeljnega akterja muzejskih postavitev.*
4. *Usklajenost razstavnega sporočila z oblikovalskim konceptom.*
5. *Uravnovešenost znanstvene raziskave in študije družbenih potreb in pričakovanj javnosti.*
6. *Stopnja interdisciplinarnosti in povezovalnosti raziskovalnih, dediščinskih in drugih ustanov in posameznikov.*
7. *Obstoj treh najpomembnejših publikacij: kataloga, vodnika, zloženke (njihova interpretativna vsebina in usklajenost oblikovanja z razstavnim oblikovanjem).*
8. *Dostopnost (fizična, intelektualna ...).*
9. *Družbena aktualnost in angažiranost predstavljene teme.*
10. *Stopnja vključenosti ranljivih javnosti in družbena empatija.*
11. *Odraz vizije in poslanstva projekta (razstave) v storitvah za obiskovalce, v razvoju novih obiskovalcev in njihovega izobraževanju.*
12. *Vključenost lokalne skupnosti, prostovoljcev in/ali zainteresirane javnosti v projekt.*
13. *Evropske perspektive in pomembnost projekta za izmenjavo in sodelovanje s sorodnimi ustanovami doma in v tujini.*
14. *Vključevanje sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije in njena smiselna raba oz. uporabnost tehnične opreme pri projektu za nadaljnjo oz. njeno vnovično uporabo pri delu v muzeju.*
15. *Uporaba novih pobud pri projektu, ki bodo v prihodnje muzeju zagotovile okoljsko (vlaganje v energijsko varčne razstave) in socialno (zagotavljanje več obiskovalcev, različnih ciljnih skupin v muzeju) trajnost.*

Foto: Marko Grego, 26. 3. 2019

Komisija za podeljevanje Valvasorjevih nagrad, priznanj in diplom (od leve proti desni):

- Goran Milovanović, muzejski svetovalec
- dr. Maša Sakara Sučević, muzejska svetovalka
- mag. Tita Porenta, muzejska svetnica
- Marjeta Bregar, muzejska svetovalka
- dr. Karla Oder, muzejska svetnica
- mag. Marjetka Balkovec Debevec, muzejska svetnica
- mag. Miha Mlinar, muzejski svetovalec, predsednik komisije

Kolofon:

Izdalo in založilo: Slovensko muzejsko društvo

Zanj: dr. Flavio Bonin, predsednik SMD

Uredila: mag. Tita Porenta

Lektoriranje: Martina Oberman Žnidarčič

Oblikovanje: Počivašek, d. o. o.

Tisk: Medium, d. o. o.

Naklada: 200 izvodov

Izdajo je omogočilo: Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije

Ljubljana, maj 2019